THE
DICKRIS PUBLISHING CO.
628 Third Avenue,
NEW YORK CITY.

ՏԻԳՐԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԻԳՐԻՍԻ ՍԻՒՆԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԱՌՋԵՒ:

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 46 — ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ՇԱԲԱԹ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 24, 1898 — ԳԻՆ 3 ՍԷՆԹ

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆՆ Ի Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Ս. Էջմիածնի գանձարանէն 200 հազար ռուբլի գողցուելու ծանօթ խնդիրը, որ ժամանակին հերքուած էր Պոլսոյ թերթերուն մէջ՝ ով գիտէ ինչ մեքենայութիւններով, նոր երեւոյթ մը առած է վերջերս: Տ. Համբարձում Առաքելեանց, որ այս գողութեան խնդիրն առաջին անգամ երեւան հանող անձն է, ի մէջ այլոց հետեւեալներն կը գրէ Տքթ. Փաշաեանի, ի Թավրէժ, մի ընդարձակ նամակաւ զոր հրատարակուած կը գտնենք Շարժումի մէջ:

«Թող իմ երկարատեւ լռութիւնը ձեզ զարմանալի չը թուի. ես սպասում էի որ թէ՛ «Բիւզանդիոն»ը եւ թէ՛ Էջմիածնի Վեհարանի վարձկան պաշտպանները հրապարակ հանեն իրանց բոլոր փաստերը, գործածեն իրանց բոլոր զէնքերը. ես սպասում էի տեսնել թէ մինչեւ որ աստիճանի պէտք է հասնէ այդ մարդկանց անամօթութիւնը, լրբութիւնը եւ թիւրքաց կառավարութեան նման անամօթաբար ամեն բան ուրանալու սովորութիւնը. ինձ ծիծաղելի թուաց մանաւանդ Էջմիածնի այժմեան աւազակապետ —Խորէն էֆ. Խրիմեանի ձեզ գրած նամակը. ի՛նչ անմեղ գառնուկ է ձեւանում. նա կարծում է, որ ո՛չ ոք չը գիտէ, թէ ինչպիսի ահագին գումարներ է փոխադրում իր անունով Գուէտի Լիոնէ բանկը. բայց ո՞ւմ գումրներն են այդ. մի՞թէ վանքից բերեց հետը կամ Երուսաղեմից: Թէ Էջմիածինը Խրիմեանի օրով դարձել է աւազականոց, թէ ոչ միայն 200.000 այլ գուցէ կրկնակին տարել է Վեհարանը եւ անհետացել, զանազան Խորէն էֆէնտիների սեպհականութիւն դարձել, թէ Վահան վարդապետը կատարել է զեղծումներ, խարդախութիւններ —այդ ամենը զուտ ճշմարտութիւններ են: երբ պրօկուրօրը դիմեց Կաթողիկոսին խնդրելով թոյլ տալ յանկարծակի քննել գանձարանը, Կաթողիկոսը ամբողջ 17 օրեր ձգձգեց խնդիրը եւ միայն 17 օրից յետոյ յայանեցին պրօկուրօրին որ կարող է քննել: Իսկ այդ ձգձգումը հարկաւոր էր Նրա համար որ Վահան վարդապետը եւ Խորէն էֆ. Խրիմեան գնան Երեւան փող գտնելու տոկոսով եւ պակասը լրացնելու: Այդ դէպքից յետոյ, ի հարկէ, Սինոդի գանձարանի վերաբերմամբ, այլ եւս չատ զգուշ էին, վերցրածը տեղն էին դրել, թէեւ Պրօկուրօրի քննութիւնը այնուամենայիւ չատ զեղծումներ երեւան հանեց, կատարված Վահան վարդապետի ձեռքով: Սինոդը հերքում է այդ ամենը, բայց այդ հերքումը ոչ մի նշանակութիւն չունի, քանի որ պրօկուրօրը լուռ է եւ ոչինչ չէ հերքում: Բացի դրանցից դեռ 1897 թիւ Մշակի 73 թւում տըպուեց, որ Վահան վարդապետը մեղադրւում է պրօկուրօրի կողմից գողութեան եւ զեղծումների մէջ եւ սակայն սինօթը ոչ մի հերքում չի գրեց...: Խնդիրն այն մօտ կէս միլիոն րուպլի գումարի մասին է որ Խրիմեան կաթողիկոսը իր Էջմիածին մտնելու օրից մինչեւ այժմ ստացել է զանազան անձերից եւ տեղերից Էջմիածնի վանքի վերաշինութեան, ճեմարանի, թիւրքահայ գաղթականների եւ այլ ազգային գործերի ու բարեգործական նպատակների համար: Ո՞ւր է գնացել այդ ահագին գումարը. Ալլահը միայն գիտէ, կաթողիկոսը եւ Խորէն էֆէնտին . . .: Այս միայն յայտնի է, որ այդ ահագին գումարից 5000 րուպլի ուղարկել է Իզմիրլեան Պատրիարքին, մօտ 10.000 րուպլի գործադրել է մի գոմաձեւ շինութիւն կառուցանելու, իբրեւ թանգարան, եւ մի քանի հազար րուպլի եւս տրուած է գաղթականներին, ընդամենը 20—25000 րուպլի: Հապա՞ մնացած հարիւր հազարները, առնուազն 200.000ը:

Եւ դուք հարցը ահա այսպէս պէտք էդնէիք. «Էջմիածնի Վեհարանում կատարւում են սոսկալի զեղծումներ, ազգային եւ եկեղեցական ահագին գումարներ, ամենաքիչը 200 000 րուպլի վատնուած են, բացի դըրանցից Սինոդի գանձապահ Վահան վարդապետը զեղծումներ եւ խարդախութիւններ է կատարել»: Ձեր առաջ բերած խօսակցութիւնը Վահան վարդապետի եւ պրօկուրօրի մէջ միանգամայն ճիշդ է. բայց խնդիրը 200.000 րուպլիի մասին չէ եղել, այլ ուրիշ զեղծումների մասին»:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրետէէն եկած վերջի լրոց նայելով Սուլթանը հրահանգ ղրկած է Ճէվտէտ փաշայի չընդիմանալ Մեծին Բրիտանիոյ պահանջներուն: Կըղզին արդէն ծովակալ Նոէլի տրամադրութեան տակ կառավարուիլ սկսած է՝ պայմանաւ որ ապստամբք զինաթափ լինին եւ թրքական բանակն մեկնի Քանտիաէ: Անցեալ շաբթուայ խըժդժութեանց պարագլուխներէն երկուքը յանձնուած են ծովակալ Նօէլի:

—Գերմանիոյ Կայսրը առաջարկած է Եւրոպական տէրութեանց թէ անիշխանականներն աշխարհէ բառնալու համար միջոցներ ձեռք առնուին, ու այս մասին ընդհանուր Վեհաժողով մը կազմուի: Ցարդ տէրութեանց եւ ոչ մին համակիր ըլլալ կը թուին այս շարժման— անշուշտ Սուլթանը բաձառութիւն համարելով:

—Նիւ Եորք Ծըրնըլի ղրկուած նամակէ մը կիմանանք թէ քանի մը շաբթներ առաջ Սուրիացի մը, որ ամերիկեան քաղաքացիութիւն ընդունած էր, Պէյրութ կը հասնի, ուր տեղական կառավարութենէն կարգիլուի ցամաք ելնել: Սուրիացին կը բողոքէ Ամերիկեան հիւպատոսին, որ ճամբորդին համար ազատութիւն կը պահանջէ: Կառավարութիւնն՝ ըստ սովորականին՝ կառարկէ. հիւպատոսը վայրացած՝ խնդիրը դեսպանին կը հեռագրէ, որոյ միջոցաւ կեդրոնական կառավարութիւնը հրաման կը ղրկէ տեղական իշխանութեանց ազատ թողուլ Սուրիացին. այս հրամանը կանգիտացուի, որոյ վրայ հիւպատոսն կոպոչէ խնդիրն իւր իսկ ձեռօք լուծել, ուստի խարազան ի ձեռին նաւ կերթայ ու Սուրիացին ցամաք կը բերէ՝ խարազանն անարգել գործածելով հոն եղող ոստիկանաց վրայ: Հիւպատոսի այս յանդուգն ընթացքը գոհունակութեան արժանացած է:

Տաճկին խօսք հասկցնելու միակ միջոցն խարազանը չէ՞:

—Անգղիոյ գաղթականական գործոց նախարարն Մր. Չէյմպըրլէյն, որ այժմ Ամերիկայ կը գտնուի, անցեալ օր հետեւեալն ըսած է յուզմամբ վերջի կոտորածներու մասին. «Մենք եւ դուք սոսկալով լսեցինք ի գործ դըրուած բարբարոսութիւններն: Մեզի համար անկարելի էր ձեռնունայն նստիլ եւ նայիլ... եթէ Ամերիկա երկու մարտանաւ ղրկէր Պոսֆոր, կը կարծէի՞ք թէ միւս տէրութիւններն պիտի վարանէին ձեր եւ մեր պահանջներուն գոհացում տալ . . . :»

—Ուօրլտ լրագիրը հետեւեալ համառօտ խմբագրականով զօրաւոր մի քար կը զարնէ Մ. Նահանգաց կառավարութեան՝ ամերիկեան քաղաքացիներու կրած վնասներն Թրքէն պահանջելու խնդրոյն մէջ այս վերջնոյ ցոյց տուած թուլութեան համար: «Մենք ալ Սուլթանի նմանիլ սկսեցինք նորէն. «նորէն» կըսենք, որովհետեւ երկու տարի առաջ մեր կառավարութիւնն յայտարարեց թէ Պանքրօֆթ մարտանաւը Պոլիս պիտի ղրկէր՝ Տարտանէլէն բռնի ներս մտնելու եւ տաճիկ կառավարութիւնը լեղապատառ ընելու համար: Եւ այս ամէնն պիտի ըլլար ճիշտ կարգ մը չի գանձուած պահանջներ գանձելու համար:»

ԱԶԳ

Յառաջիկայ Կիրակի, Սեպ. 25ին, Խաչվերացի Տօնի առթիւ Արժ. Տ. Խադ Վ՛արդապետ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Ոսկերերան Եկեղեցւոյ մէջ սովորական ժամուն, եւ քարոզ պիտի խօսի նիւթ ունենալով «Խաչվերացը»: Պատարագէ վերջ Խաչվերացի արարողութիւնը պիտի կատարուի հանդիսաւոր կերպիւ: Ամեն Հայ կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ:

ԱԶԳ. ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՅԱԿՈԲ ԹԳԹԳԵԱՆ ԵՒ Պ. ԵԹԱՐԵԱՆ
210 Իսթ 26րդ փողոց, Նիւ Եորք

Երկու ընկերներն ալ արհեստով խոհարար ըլլալով, կը վստահացնեն ժողովուրդը թէ պիտի կրնան կատարելապէս գոհ ընել իրենց յաճախորդները: Հոս պօրտ չի կայ, վասնզի սովորական գներով պօրտ պահող ճաշարան մը, մեր համոզումն է թէ թարմ միս ու ընտիր նպարներ չէ կարող գործածել:

Կերակուրի մէն մի պնակը կարժէ 10 սէնթ միայն. $3.50ի թիքէթը կարժէ 3 տոլար: Փորձեցէք միանգամ այս նոր ճաշարանին արժէքը հասկնալու համար:

ԹՈՒՐՔՆ ՈՒ ԱՄԵՐԻԿԱՆ

Շաբթուս մէջ Կ. Պոլսէն վերադարձաւ Փրօֆ. Ճ. Բ. Անճէլ, Միացեալ Նահանգաց նախկին դեսպանն ի Թուրքիայ:

Մր. Անճէլ հարցման մը պատասխանելով ըսած է թէ Տաճիկ սնանկ կառավարութիւնն Մ. Նահանգաց պահանջը չի պիտի յանձն առնէ վճարել մինչեւ որ Ամերիկեան մարտանաւերու թնդանօթներն չի գոռան Պոլսոյ առջեւ Սուլթանի ականջին:

—Կեցցէ՛, ՏԻԳՐԻՍը կիսաշաբաթաթերթ պիտի ըլլայ եղեր:

—Ապրուստնուս վրայ ծախք մ՛ալ պիտի աւելնայ, չըսե՞ս:

—Այո՛. բայց ձրի կարդալու մի միջոց գտնելու է. սակայն եթէ աժան ապրելու միջոցներուն վրայ գրէ, իրական ծառայութիւն մը մատուցած կըլլայ մեզ:

—Իրաւունք ունիս, բարեկամ. որչափ ալ խնայողութեամբ կապրիմ նորէն 75 սէնթ ծախք կըլլայ շաբաթը:

ՍՈՒԻՆ

ՀՐԱՒԷՐ
ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ

Առաջիկայ շաբաթ երեկոյ (Սեպտ. 24) ժամը ութին Ե. Ք. Ը. ի Հայկական խմբին սովորական հրապարակային ժողովը պիտի ըլլայ Ե. Ք. Ը. ի մեծ սրահին մէջ:

Ժողովին ատենախօսը պիտի ըլլայ Տքթ. Սմբատ Գաբրիէլեան:

Ամէն հայ, այր եւ կին, կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալ ժողովին եւ լըսել յարգելի ատենախօսը:

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ամսոյս 14ին Թրօյի ազգայիններէն Քղիցի Պ. Յովհաննէս Պարտիզպանեան ամուսնացաւ ընդ Օր. Մարիամ Քէպապեանի (կեսարացի), կընքահայրութեամբ Տ. Գ. Աւագեանի: Պսակի պաշտօնը կատարեց Պատ. Իգնատիոսեան, որ հակիրճ բանիւք երջանիկ կեանք մաղթեց նորապսակներուն. հանդիսականք բուռն ծափահարութեամբ ձայնակցեցան պատուելի Իգնատիոսեանի:

S.& N.D. MERHIGE & Co.
92 WASHINGTON ST., NEW YORK.
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ

Հին եւ Նոր ամէն տեսակ զէնքերու, Գաղղիական գոհարեղէններու թէ՛ իրական եւ թէ նմանութիւն: Կը վաճառեն արեւելեան եւ ամերիկեան ամէն տեսակ տանըղնագործեր, սեղանի, դաշնակի, մէնթըլի եւն. ծածկոցներ ոսկեթել եւ մետաքսախուս: Դամասկի մետաքսէ եւ մանածէ վարագոյրներ, Հալէպի աղապանի, քէֆիյեներ եւն.

Հայ անհատներ ինչպէս նաեւ հայ խանութպաններ ու վաճառականներ երբ պէտք ունենան այս կարգի ապրանքներու, 10 առ 100 շահելէ զատ, գոհ պիտի մնան այս ծանօթ վաճառատունէն գնելով: Ուրիշ քաղաքներէ յանձնարարութիւնք ճշտիւ կը կատարուին:

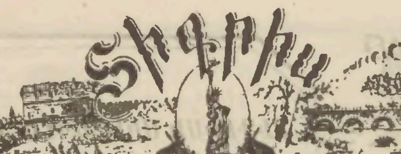

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն Շաբաթ օրեր,

ՏԻԳՐԻՍ Հրատարակչական Ընկերութեան կողմանէ ·

Յ · ՂՈՒՄՐԻԿԵԱՆ, ... ԳԱՆՁԱՊԵՏ ·

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՈՒ ՔԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՄԱՐ		— ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
	Տլ · Սթ ·	Տարեկան 10 փրանք ·
Տարեկան	1 50	
Վեցամսեայ	75	Բաժանորդագինն ԿԱՆԽԻԿ
Եռամսեայ	40	վճարելի է միշտ:

Մրար կամ Նամակ ուղղել հետեւեալ հասցէին՝

To the DICKRIS PUBLISHING CO., 628 Third Ave., New York City

Entered at the Post Office at New York as Second-Class Mail Matter.

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, ՇԱԲԱԹ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 24 1898 ·

ՏԻԳՐԻՍ ԿԻՍԱՇԱԲԱԹԱԹԵ՞ՐԹ-Ամիսներ առաջ երբ մեր ընթերցողաց կարծիքն ու թելադրութիւններն լսել խնդրեցինք ՏԻԳՐԻՍի մասին, շատ մը առաջարկութիւններ եղան մեզ՝ թերթ ին մէջ նորութիւններ մտցնելու, թուղթը փոխելու, անոր ծաւալը մեծցնելու կամ աւելի սոէպ հրատարակելու նկատմամբ: Այս առաջարկութիւններն ուրիշ կէտերու մէջ թէև կը տարբերէին իրարմէ, բայց թերթի ծաւալը մեծցնելու մասին գրեթէ համամիտ էին իրարու, վասնզի ամէն ընթերցող կրնար տեսնել թէ ՏԻԳՐԻՍ իր փոքր ծաւալով չէր կրնար պէտք եղածին չափ գոհացում տալ ամերիկեան հայ գաղթականութեանց:

Նկատելով որ մեր ընթերցողաց մէջ կիսաշաբաթաթերթ ՏԻԳՐԻՍ մը պահանջողներն բազմացեր են, և այդ մասին առաջարկութիւնք աւելի սոէպ կուգան, հարկ կը համարինք ըսել թէ մեք ալ ուրիշներու չափ, եթէ ոչ աւելի փափաքող ենք կիսաշաբաթաթերթ մը հրատարակելու · և եթէ ունենայինք մեր փափաքին չափ՝ դիւրութիւններ մեր տրամադրութեան տակ, առանց այս տողերը գրելու, սաբեգլխին հետ ընդարձակ լրագրով մը կը ներկայանայինք ընթերցող հասարակութեան · բայց որովհետև քսակ ու փափաք չեն համապատասխաներ իրարու, չիտակ է զգուշ ըլլալ՝ «յօնքը շտկելու տեղ աչք մը չի կուրցնելու» համար»:

ՏԻԳՐԻՍ իր ներկայ դիրքով ու ծաւալով ապահոված է իր հրատարակութիւնն, զի եկամուտն բաւական է բոլոր ծախքերը գոցելու, բայց սակայն շաբաթը երկու անգամ լոյս տեսնելու համար նոր զօրութեան— նոր վճարող բաժանորդներու ու ընթերցողներու կը կարօտի:—Այս մասին թէև խոստումներ ու յոյսեր առատ են, բայց չոր յոյսով ճանապարհ ելնելն կրնայ թերևս ապահովեալն ալ վտանգի ենթարկել · ուստի ստիպուած ենք դրական գործ խնդրել մեր բարեկամներէ առաջարկեալ ՏԻԳՐԻՍի առջև խոչընդոտներ չի յարուցանելու համար:

Այս տողեր գրելով մեր նպատակը չէ նուէր խնդրել կամ աւելի պարզը խօսելով մուրալ լրագրի անունով, այլ մեր փափաքն է նոր բաժանորդներ ու ծանուցանողներ, կամ առևտրական բառը գործածելով՝ նոր յաճախորդներ ուզել՝ փափաքելի փոփոխութիւնն ընելու համար: Այս է ահա մեր խնդրածը և ոչինչ աւելի, զի մենք, ինչպէս որ ըսած ենք ուրիշ անգամ, նուէր առնելու գաղափարին հակառակ ենք, մուրացկանութեան՝ անհաշտ թշնամի: Դատակարդի մը կամ քանի մը հարուստներու վրայ կռթնիլն ալ սխալ է լրագրի մը համար: Եւ այս համոզմամբ է որ պիտի ըսենք թէ այս լրագիր իր այժ ժողովրդի մէջ կը փնտռէ ու պիտի փնտռէ միշտ: Հաս թող ներուի մեզ անցողակի դիտել թէ ամէն ՏԻԳՐԻՍ կարդացող մարդ եթէ բաժանորդ գրուի կամ ՎՃԱՐԷ, մենք գոհ ենք... և կրնանք այն ատեն, եթէ հարկը պահանջէ, ՏԻԳՐԻՍը օրաթերթի անգամ վերածել: Այս բաւ է անշուշտ ցոյց տալու թէ քանինե՛ր ձրի լրագիր կը կարդան հոս, և գուցէ նոր ՏԻԳՐԻՍը պահանջողներուն մէջ ալ ձայն կը բարձրացնեն: Բայց կուզենք հոս շեշտել այս առթիւ սա կէտի վրայ թէ՝ սկզբունքով ձրի լրագիր կարդալու սովորութեան հակառակ ըլլալով մէկտեղ՝ մենք բնաւ չի պիտի ուզենք այպանել հրապարակաւ ձրի հայերէն լրագիր կարդացող այն մարդիկը որք եթէ չի յաջողին ձրի կարդալ զայն, լաւագոյն կը սեպեն բնաւ չի կարդալ: Թող այսպիսիք ձրի կարդան ՏԻԳՐԻՍը, եթէ երբեք սէնթի համար հայերէն թերթ մը կարդալէ պիտի զրկեն անձերնին: Հայ մարդը իր լեզուին հետ կապուած պահելու միխթարութիւնն երբեք սէնթէ շատ աւելի արժէք ունի մեզ համար:

Արդ կը փափաքինք դիտել տալ թէ Տարեգլուխը մօտեցած ու լրագրոյս մէջ խնդրուած փոփոխութիւններն մտցնելու համար պատրաստութիւններ տեսնելու ժամանակը հասած ըլլալով, կը խնդրենք մեր բարեկամներէ հաճին մեզ կանխաւ գրել թէ ին՛չ կրնան ընել նոր ՏԻԳՐԻՍը ապահովելու համար: Մեր ստանալիք դրական քաջալերը որչափ մեծ ըլլայ, նոր ՏԻԳՐԻՍը նոյն չափով մեծցած կը հրատարակուի յառաջիկայ Յունվարէն: Մէկ առնողէն երեք չի պահանջուիր · մէկի տեղ երկուք ոչ ոք յանձն կառնէ տալ սովորական պարագաներու տակ:

ՄԱՆԷ, ԹԷԿԷԼ, ՓԱՐԷՍ—Տունին գողը դժուար կը բռնուի, և եթէ բռնուի ալ, դժուար է զայն պատժել, որովհետև տունէն է...:

Ամէն ազգի մէջ զեղծումներ կը գործուին անհաւատարիմ պաշտօնեաներու ձեռքով · ամէն ազգ գող ու կաշառակեր պաշտօնեաներ ունի իր մէջ, բայց մերիններն՝ բաղդատաբար՝ շատ են ու շատնալու վրայ են միշտ, զի ընդհանրապէս անձարձակ ազատութիւն կը վայելեն ու արդարութեան խստութենէն վախնալու պատճառներ չունին, որովհետև մենք չափէն աւելի մեղմ ենք ու ներողամիտ՝ չարագործ սատահակին:

Էջմիածին, մեր կրօնական Երուսաղէմն ու ազգային պարծանքներու մեծագոյն Նուիրատեղին է որ այսօր կը կողոպտուի անհաւատարիմ պաշտօնէութենէ մը: Խորէն էֆէնտի Խրիմեան անուն սատահակին մէկը Վեհարանի գանձէն ահագին գումարներ Բրէտի Լիօնէի դրամատունը կը ղըրկէ իր հաշւոյն · և այս սոսկալի գողութիւնն ոգողելու համար կարգ մը մեղսակիցներ գառնուկի մորթով կը ջանան պատել անամօթ գիշատիչն ազգային բարոյականութեան:

Այս խնդիրն հրապարակ ելաւ ժամանակին · գաղանի քննութիւնը յուլեայն հաստատեց քամիելի ոճիրը · ազատամամուլը արձագանք տուաւ ժողովրդի արդար բողոքին ու վայրութ ին, սակայն արդիւնք —գողերն դեռ կը վարեն իրենց պաշտօն. էֆէնտի Խորէն, փոխանակ բանտի մէջ իր մեղքերը քաւելու, կը շարունակէ փոխ-կաթողիկոսի պաշտօն վարել · եւ այսպէսով, ի հարկէ, համայն հայ ժողովրդի խնայած քրտինքի այդ հատիկներ, որք դրամի ձեւով Վեհարանի գանձին մէջ գումարուած են հասարակաց բարւոյն գործածուելու համար, կը շարունակեն այս մարդակերպ պաշտօնէին անարգ քսակը զարդարել, որովհետև տունէն է, Հայրիկի մօտ ազգականն է...:

Մարդ չի կրնար իր ղայրոյթը զսպել երբ կը մտաբերէ թէ այս և ուրիշ զեղծումներ տեղի կունենան մեր ամենէ սիրելի Հայրիկին օրով: Նորին Վեհափառութենէ հայ ազգը կակնկալէր Ս · Էջմիածնի պատմութեան մէջ ոսկեղէն գլուխ մը սկսիլ · Հայ մարդը Անոր անուան մէջ փրկութեան ու հաշտութեան ծիրանին տեսնել կերազէր աշխարհիս ամէն կողմերէն, բայց ցաւալի է դիտել թէ Պաղեստինի աքսորականին օրով Էջմիածինը «աւազականոց կը դառնայ». ռուսահայոց վարժարանները վերջապէս կառավարութեան կը յանձնուին... կարող եկեղեցականներն կը բանտարկուին Արարատի շուքին տակ, մինչ ապիկարներն ու անփորձներն պաշտօն կտանան ցրուեալ հայ հօտը կառավարելու համար...:

Այս և սոսր նման սխուր երեւոյթներ պատճառ կուտան յուսախաբ ժողովրդին կամայ ակամայ իր պաշտած Հայրիկի անուան մէջ յուսախաբութիւն ու փոթորկալից ամպեր նշմարել...: Եւ ո՞վ է մեղաւորը:

Թուրքը մեզ բնաջինջ ընելու համար զինու զօրութեան դիմեց քանի մը տարի առաջ · ջարդեց անխնայ հարիւր հազարներ, բայց այս բոլոր խժդժութիւնք կարող չեղան ազգային ծառին բունն ու արմատը խախտել: Բայց Ռուս կառավարութիւնն, իր այժմեան խաղաղասէր կայսեր ձեռօք, մեր Հայրիկի կաթողիկոսութեան ժամանակին կը գրաւէ մեր ռուսահայ դպրոցները՝ Տաճկին ըրել չի կրցածը ի գլուխ հանելու համար: Եւ պէ՞տք էր Հայրիկ ականատես ըլլար այս կատարածին...: Դպրոցները մատնուած են սակայն, և այսուհետև ռուսեր պիտի ելնեն մեր ազգային այն վառարաններէն որք երբեմն զարգացած հայեր կը շնորհէին մեզ: Ռուս կառավարութիւնը երկար տարիներէ հետէ կաշխատէր իր այս դժոխային նպատակը իրագործելու համար, բայց միշտ դժուարութեանց ու արգելքներու կը բաղխէր · սակայն մեր ներկայ կաթողիկոսին օրով յարմար առիթ կը ներկայանայ ազգային կենաց ու կրթութեան այս աղբիւրը թունաւորել՝ ռուսահայը, երկրին ամենէ կարևոր տարրը միանգամ ընդ միշտ կլնելու համար: Եւ մահաւիթ հարուածը տրուած է արդէն · և Հայրիկ կուսաւորչի գահուն վրայ հաստատուն կը բազմի տակաւին...: Ռուսահայք բարոյական մահուան դատապարտուած են, Հայե՛ր, ո՞վ պիտի կրնայ փրկել զանոնք...:

Երկրագնտիս ամէն խուլ անկիւններէն Հայը պիտի չի դադրի բողոք բառնալ Ս · Էջմիածնի այս յոռի վարչութեան դէմ: Մեր այն ազգանուէր Հայրապետաց ոսկորներն որք կը հանգչին Արարատի շուքին տակ, խոյս պիտի տան իրենց գերեզմաններէն՝ սրբապղծեալ Էջմիածնէն հեռացած ըլլալու համար: Եւ եթէ իրաց ներկայ վիճակը մի հիմնական փոփոխութիւն չի կրէ,, Մասեաց ամպերու մէջէն անտեսանելի ձեռք մը Վեհարանի պատին վրայ պիտի դրոշմէ այն խորհրդաւոր բառերն որք դարեր առաջ գրուեցան միանգամ Դանիէլի օրով ·

ՄԱՆԷ, ԹԷԿԷԼ, ՓԱՐԷՍ...: Հ · Է ·

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ՍԻՒՆԸ

ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԳՐԻՍ արդէն յայտարարութիւններ ըրաւ Զէյթունի ի նպաստ հանգանակութիւն ընելու մասին: Արդէն տեղ տեղ գործը սկսած է: Տեսնելով որ բանը աւելի պարզաբանելու պէտքը կայ, կուզեմ հետևեալ առաջարկութիւններս ներկայացնել:

Նախ · ամեն հայաբնակ տեղի մէջ մասնաւոր անձեր նախաձեռնելու են հրապարակային ժողով մը գումարելու, այդ ժողովին մէջ յանձնախումբ մը ընտրելու և ապա հանգանակութիւնը սկսելու: Այդ ընդհանուր ժողովէն գոյացած գումարը յանձնուի ընտրուած յանձնախմբին: Յանձնախումբը հանգանակութիւնը շարունակէ տուները և ճաշարանները երթալով:

Երկրորդ · Ամերիկայի մէջ ընդհանուր գանձապետ մը ունենալու է, որը ընտրուելու է բոլոր յանձնախումբերու քուէներու բացարձակ մեծամասնութեամբը · քուէարկութեանց արդիւնքը անմիջապէս հրատարակուի թերթերուն մէջ:

Երրորդ · Ընդհանուր գանձապետութեան համար ընտրելի կառաջարկեմ հանրածանօթ վաճառական Տ · Յ · Թավշանճեանը:

Չորրորդ · Գիտնալու է թէ ընդհանուր գանձապետը իր քով հաւաքուած գումարները պիտի ղրկէ Հալէպի Հիւպատոսներէն մէկին, որուն միջոցաւ կը բաժնուին Զէյթունցիներուն: Ընդհանուր գանձապետը Հիւպատոսէն ստացած ստացագիրները պիտի ծանօթացնէ ժողովրդին թերթերու միջոցաւ:

Հինգերորդ · Ընդհ · գանձապետին տեղը գտնուած յանձնախումբը իրաւունք ունենայ յանուն միւս բոլոր յանձնախումբներուն խորհրդակցիլ ընդհ · գանձապետին հետ դրամը ղրկելու և բաժնուելու մանրամասնութեանց նկատմամբ որոնք չեն կրնար հրատարակուիլ: Բոլոր յանձնախումբները կրնան այդ մասին իրենց տեսութիւնները գրաւորապէս յայտնել ընդհ · գանձապետին:

Որպէսզի գործը շուտով կատարուի, թող շատ չարժին թէ նախաձեռնողները և թէ յանձախումբները երբ ընտրուին:

Մեր Զայթունի ամենավտանգաւոր թշնամւոյն դէմ կռուելու պատեհութիւնը մեզ կը ներկայանայ, ահա թո՛ղ թունդ ելնէ ամեն Հայ: Փրկենք Զէյթունը:

Գ · Պ · ՋԻԹՃԵԱՆ

Սեպ · 14, Սէյլըմ ·

(Մեր Սէյլըմի գործակալէն)

Ամսոյս 11 ին տեղս ընդհ · ժողով մը եղաւ, ուր Պ · Գ · Ջիթճեան և ուրիշներ խօսեցան Զէյթունի համար հանգանակութիւն մը ընելու մասին · այս առթիւ 5 անձերէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը ընտրուեցաւ որ անմիջապէս հաւաքման ձեռնարկեց ու 75 տօլար հանգանակեց:

Պէտք չ՞է որ աւելի Հայաշատ տեղերը մեզմէ օրինակ առնեն:

Յ · Կ ԿՕՇԿԱՐԵԱՆ

—Լօրէնսէն Սեպտ · 19 թուականաւ նամակ մը կըսէ թէ անցեալ Կիրակի Հնչակեան մասնաճիւղի նախաձեռնութեամբ ընդհանուր ժողով մը կազմուած ու ի նպաստ Զէյթունի հանգանակութիւն բացուելով 75 տօլար հաւաքուած է: Այս առթիւ յատուկ յանձնախումբ մը ընտրուած է հանգանակութիւնն շարունակելու պաշտօնով:

—Լօէլլի և Հէվրիլի մէջ ալ հան-

գանակութիւններ բացուած և յատուկ յանձնախմբեր ընտրուած են այս նպատակաւ ։ Առաջին տեղին մէջ ցարդ հանգանակուած է 26 իսկ վերջնոյն՝ 20 տոլար ։ Սեպտ 10ի կիրակին Սէլիմի մէջ հանգանակուած է 100 տոլար ։

Ե՞րբ պիտի գայ կարգը մեր Նիւեորքի գաղթականութեան ։

ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՏԻԳՐԻՍԻ 44րդ թուին մէջ հրատարակուած Սէնթրլ Ֆօլսի Նամակին 22 ստորագրութեամբ պատասխան մը ստացած ենք, որով ստորագրեալները կը բողոքեն յօդուածագրին դէմ «1-2 անձանց պատճառաւ ընդհանուրի պատւոյն դպած» ըլլալուն համար. և միանգամայն կը խնդրեն մեզմէ յօդուածագրին անունը երևան հանել, «եթէ ո՛չ տակէն մեծ ցաւեր կելնեն» սպառնալիքով ։ Սորսորցի Ս. Կ. մի ստոր ձին Նամակով կը պաշտպանէ յօդուածագիրը «առանուն կանչել» եթէ այս վերջինն չուզէ իր ...

Այս ամենուն պատասխանը տալու համար բաւելու ենք ... անկարելի է թղթակցի մը ... պահած անունն մատնել ... բռնագայի տակ ։ 2. Եթէ Սէնթրլ ... ի Նամակը ճշմարտութեան ... ռակ բան մը կը պարունակէ ... անհատ իրաւունք ունի ... ՏԻԳՐԻՍԻ սիւնակները գոց չեն ... տալու որք ճշմարտութիւն ... պանել կուզեն ։

—Մեր Փրովիտէնսի թղ... կը գրէ Սեպ. 12 թուով. ... ցացուեցաւ մեր ազգային ... սրահը ։ Առաջին ժողովին ն... մեծ բազմութիւն մը ։ Օրուա... նախօսն էր Պ. Սրուէն Տ... որ յառկապէս Պոսթօնէն ... ուած էր. իր նիւթն էր Սպանօ-րիկեան պատերազմը և ... բնապատճառն ։ Խօսեցաւ ն... ղինակ Վարդապետ, որ ... թիւն հրաւիրեց Զէյթունի ... նակութեան վրայ ։ Հայր ... կայացուց նաև Մարտիրոս Տ... ճեան անուն անձի խնդիրն ... մարդը երկար ատենէ ի վեր ... ղեքէր Հայերն ամեն կերպ ... ութիւններով ։ Վարդապետը ... քանի անդամներ աշխատած ... ղել այս մարդու ընթացքը ... ի զուր. և տեսնելով որ ալ ... չի պիտի ըլլար քաղցրու թ... վարուիլ՝ հրապարակաւ ծանոյց ... հոգաբարձութիւնը պաշտպան ... կանգնի սպառնական յիշեալ ... հետ դատ կամ խնդիր ունեց... րուն ։ Ժողովրդեան նախօսն թ... տուաց քուէ մը տուաւ Տ... ճեանի» ։

—Անցեալ Կիրակի Մոշէթ... դապետ Ուէսթ Փուլմէն ... ուած է ։ «Կիրակի առաւօտ, մեր թղթակիցը Պ. Ազատեան ... ղեցին լի էր խուռն բազմութ... Հայք և Ամերիկացիք իրարու կիցներ կը նկատուէին կարծես. ... տամունքը սկսեցաւ անգլիերէն ... ւով, յետոյ պատարագը՝ Հայերէն ... անգ. երգերով խառն, որպէս ի Հ... մընտ Նախորդ Կիրակի ։ Տ. Մոշէթ ... քարոզը անգլիերէնի թարգմանու...ցաւ ։ Երեկոյին նոյն եկեղեցւոյ մէջ ազգ. ժողով մը եղաւ, որուն ներկայ էր Շիկակօյէն ներկայացուցիչ մը որ եկած էր տեղւոյս Հայոց կամքը և օգնութիւնը խնդրել Մոշէթոյ Վարդապետը Հովիւ պահելու համար ։ Ժողովուրդը իր պարտքը կատարեց այս առթիւ ։» ։

—Ուէսթ Հօպօքընէ կը լսենք թէ անցեալներն Նազարեան անուն մէկը

Յակոբ Տօնիկեանի հետ կռուի բռնուած է՝ վերջինը ձերբակալել տալու նպատակաւ. և Տօնիկեան կը-ձերբակալուի ։ Պ. Թումաեան բսած է եղեր ոմանց թէ այդ կռիւը իր դրդմամբ եղած է որպէս զի կարենայ ըլլար դաս մը տալ իր հակառակորդներուն, զանոնք դատարաններ քաշելով ։ Տօնիկեան $5. տուգանք վճարած է ։

—«Բէյվքէպի Ամերիկա» անուն Լրագիրը իր Սեպ. 9 ի թուոյն մէջ յարձակում մը կը հրատարակէ քաղաքիս Հայ գաղթականութեան դէմ ։ Խմբագիրն հայսանեաց Պ. Արպիլի, կարծելով որ Մարտիրոսեան անուն Ռուսահայ աղքատը Հայրենիք ղրկելու համար եղած հանգանակութեան Սուրիացիք միայն մասնակցած են, կը ծաղրէ Հայերն ու կը պարծենայ իր հայրենակցաց մեծհոգի մարդասիրութեան վրայ ու կը տարածուի եղեր օտար ազգերու վրայ անգամ ։ Բայց իրողութիւնն սա է թէ հանգանակուած 90 տօլարի չափ դրամին մէջ Սուրիացիք 18 տօլարի չափ դրամ տուած են, այդ ալ նպարավաճառ Պ. Ասատուր Տիրատուրեանի միջնորդութեամբ, որուն գործը մեծաւ մասամբ Սուրիացիներու հետ է ։ «Բէյվքէպ», որ շատ խեղճ գաղափար ունի ո՛չ միայն Հայոց այլ նաև իր իսկ ազգին վրայ անգամ, չի գիտեր բնաւ թէ Սուրիան ո՛չ Զէյթուն ունի, ո՛չ յեղափոխական կուսակցութիւններ ունի, ո՛չ որբեր ունի և ո՛չ ալ ազատ ազգ մը ըլլալու ձգտումներ ունի . . . ։

—Փրովիտէնսի Ցաունթէն փողոցի բնակիչներու բողոքներուն վրայ տեղւոյն կառավարութիւնը մէկ ամիս պայմանաժամ տուած է նոյն փողոցի վրայ բնակող Հայերուն ու անոնց ճաշարանապետին տարբեր տեղ մը փոխադրուիլ. թէև ըստ երևոյթին Հայոց բարձր խօսելու սովորութիւնն չարժառիթ նկատուած է այս խնդրոյն, բայց բուն պատճառն հետևեալն է եղեր. Օգոստոսի մէջ Հայոց ճաշարանի յաճախորդներէ մի քանին նոյն չէնքի բակին մէջ. ցորեկ ատեն, պաղ ջուրով կը լոգնան եղեր. դրացիները այս տարօրինակ երևոյթին աչք կը գոցեն քանի մը անգամ, բայց վերջերս տեսնելով թէ այդ պախարակելի սովորութիւնը կը շարունակուի տեղի ունենալ և գայթակղութիւն պատճառել մանկամարդ դասակարգին, կոչեն Հայերն արտաքսել տալ այդ թաղէն ։

Այս անպատիւ դէպքին վրայ մեր ... մէն հարկ կը մի՞այ դիտողութիւն... ընել . . . ։ Ամօթ է ։ Ամեն բանի յարմար տեղն ու ժամանակը կայ ։

—Փրովիտէնսի Հայ Բողոքականներր Պատ. Պէննէեանի ներկայութեամբ ժողով մը ըրած ու բաւական դրամ հանգանակած են Պատ. Մարդ...եանի 4 ամսուայ համար իրեն ց քարոզիչ կարգելու համար ։

Կը յիշեն ընթերցողք թէ ամիսներ առաջ այս Պատուելին ժողովրդի կողմէն Փրովիտէնսի քարոզիչ ընտրուած էր, բայց այս ընտրութիւնը Պ. Հիչքօքին հաճելի չըլլալուն համար Պօրսի կողմէն մերժուեցաւ ։

—Ըսթամֆըրտէն կը գրեն թէ անցեալ Երեքշաբթի առտու Պ. Ղ. Քուզոյեանի նպարավաճառի խանութը ամբողջապէս հրոյ ճարակ եղած է ։

—Անցեալ կիրակէ օր Ուէսթ Հօպօքընի լսարանը բացուեցաւ հանդէսով մը. ներկայ էր երկսեռ բազմութիւն մը. ատենախօսութիւններ եղան ու երգեր երգուեցան ։

—Մեր Փաթըրսընի թղթակիցը կը գրէ. «Տեղւոյս Հայ գաղթականութեան միութիւնը լսարան մը բացաւ ուր օգտակար նիւթերու վրայ ատենախօսութիւններ կըլլան յօգուտ Հայ երիտասարդութեան ։ Վերջերս մի ընդարձակ սրահ վարցեց ուր ամեն ամեն Ուրբաթ երեկոյները Պ. Կ. Ջանգալեան զինավարժութեան դաս կուտայ փափաքողներուն ։ Այս Միութեան անդամներէն մի քանին որք պատերազմին կամաւոր գնացած էին, կսպասուին վերադառնալ այս օրեր» ։

—Մեր Ուսթըրի Թղթակիցը կը գրէ. «Անցեալ կիրակի տեղւոյս Դրադարանի վարչութեան ընտրութիւնը կատարելու համար ժողով գումարուեցաւ՝ բոլոր անդամոց մէկ քառորդի ներկայութեամբ ։ Տեղեկագրէն սա միայն կրցինք հասկնալ թէ առջի վարչութիւնը նշանակութեան արժանի բան մը ըրած չէր, այլ միայն անուանական մարմին մը եղած էր ։ Հաշուեցուցակէն իմացանք որ անցեալ շրջանի մէջ միայն $151.96 մուտք ունեցած էր և $60.03 ելք. հետևաբար այժմ $88.93 պատրաստ դրամ ունի ։ Պաշտօնէից ընտրութիւն կատարուելով նոր վարչութեան անդամ ընտրուեցան Տեարք Կ. Սանթօեան, Գ. Պօյաճեան, Պ. Ցովակիմեան Ց. Գասապեան, Գ. Մարգարեան, Ս Ռոզիկեան, Մ. Ճանիկեան, Մ. Գասապեան, Մ. Ցովսէփեան, Բ. Սանթօեան, Մ. Տամպուրճեան և Ց. Գազանճեան ։ Ընդհ. ժողովի դիւանը կը կազմեն Պ. Գույմճեան, Ատենապետ, Ց. Բրուտեան, Ատենադպիր ։»

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ ՏԻԳՐԻՍԻ

Պօսթըն — Ղազար Տէր Մանուէլեան
Փրովիտէնս—Նազարէթ Թաթէոսեան
Լօրէնս — Խ. Պօյաճեան
Մօլտըն — Ա. Մեծատուրեան
Ուէսթ Հօպօքըն—Ց. Աչճեան
Հավըրհիլ— Տ. Մուրատեան
Ֆրէզնօ — Ց. Մ. Նշիկեան
Պրայթըն — Մ. Գալուստեան
Ուսթըր — Ց. Բարսեղեան
Լին — Հ. Կ. Պէրպէրեան
Հըտսըն — Գ. Ա. Պալթայեան
Սէլիմ — Հ. Կօչկարեան
Ֆիչպըրկ — Ս. Հինթլեան
Նաշուէ — Պ. Պօրղաքեան
Մանչէսթըր—Մինաս Սրոյեան
Ֆօլ Րիվըր— Ս. Պ. Միհրան
Թրօյ — Մ. Կ. Հայրապետեան
Ըսթամֆըրտ—Ղ. Քուզոյեան
Շքիակօ — Պ. Ա. Կէլճիք
Ֆիլատէլֆիա—
Համըլտն—

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ

Նկատելով որ ամեն կողմերէ շատ մը բանաստեղծութիւններ կը ղրկուին մեզ, և նկատելով որ ՏԻԳՐԻՍԻ մէջ՝ տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ չենք կարող զանոնք հրատարակել, որոշած ենք՝ մեր ընդունած այս տտանաւորներն՝ մեծաւ մասամբ՝ առանձին հատորի մը մէջ ամփոփել, պայմանաւ որ ամէն փափաքող անձ իր տտանաւորին համար հարկ եղած չարելու, հէքթըրօթայփ շինելու և տպագրելու ծախքերն վճարել յանձն առնէ կանխաւ ։

Հեղինակներն իրենց իւրաքանչիւր տտանաւորին համար մէկ կամ երկու օրինակ պիտի ստանան հրատարակուած հատորէն՝ երբ լոյս տեսնէ ։

Այս հատորը պիտի անուանուի «Ժողովրդական քնար» ։

Մանրամասնութեանց համար գրել Լրագրոյս Խմբագրութեան ։

ՏԻԳՐԻՍԻ համար վարժ գրաշար մը կուզենք ։ Անգլիերէն գիտցող մէկը նախապատիւ կը սեպուի ։

ԶԷՅԹՈՒՆՑԻՆ

Հպարտ լերան կողքը նստած Զէյթունցին,
Կը հեծեծէ, կը հառաչէ տխրագին.
Ձեռքը դատարկ՝ փորն անօթի սովատանջ,
Կ'ողբայ իր սև բաղդին վրայ մերկալանջ ։

Երբեմն էր նա քաջ կռուողը յաղթական,
Այժմ անօթի, մերկ ու անզէն անպաշտպան.
Հաց կ'ուզէ նա, զէնք կ'ուզէ նա, հրացան.
Քանդէ, փշրէ, ամեն կապանք բռնական ։

Շուրջը պատած են վհուկներ կեղծաւոր,
Ձեռքէն առնել խաչն ու կրօնքն. ամեն օր
Լատին աէրտէրն, Բողոքական պատուելին,
Կ'ուզեն փայլուն փողով որսալ Զէյթունցին ։

Ո՞ր Հայն է որ պիտ' չ'ցաւի սրտագին,
Քաջ Զէյթունցւոյն այս խղճալի վիճակին.
Ո՞ր Հայի սիրտ ալ չ'արիւնիր, ո՜վ Աստուած,
Ու ձեռք չ'տար այս քաջերու լեռնակեաց ։

Մեր յոյս է նա, մեր սիրտն է նա՝ մեր հոգին,
Իր վայրերով, քաջերովն է թանկագին.
Պարծանք է նա Հայ ազգութեան, Հայութեան
Պարտիք Հայերս օգնել անոր փրկութեան ։

Օգնեն'ք ուրեմն Հա'յ եղբայրներ միաբան,
Եւ թոյլ չ' տանք նա զոհ լինի բռնութեան.
Կամ օտարին միայ հոգով ու սրտով
Ամբողջ կամքով, զգացումով, կրօնքով ։

Մանչէսթըր, 22 Օգոս.   Մ. Ց. Ա.

ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԹՈՒՐՔԸ

(Վէպիկ)

(Շարունակութիւն 43րդ թուէն)

Բռնակալը բարկութենէն կը դողար,
Երբ կը տեսնէր յեղաշրջուած այս աշխարհ.
Չի կը կարծէր թէ Աստուած էր արթուն,
Որ ուրիշներ ըլլան գերի ու անտէր,
Եւ խեղճ հայեր միշտ պիտ' մնան ընկճուած,
Կամ անոնց կեանք իրեն սուրի ծայր դրուած ։
Բայց այս անգամ պարագաներ փոխուեցան,
Ազգի ծոցէն քաջ հերոսներ երևցան.
Յեղափոխիչ Հայ տերոր քաջ գնդեր,
Ապտ-իւլ-գաաըրն դէպի դժոխք էր ղրկեր ։

«Սրտիս վրայ ի՞նչ մահացու վէրքեր կան,
«Այս ի՞նչ հրաշք» կը մռմռար ընդունայն.
«Միթէ հայերն գլխէ ելած մարդ դարձ՞ան.
«Ինչո՞ւ իրենց ձեռներն մեզ դէմ բարձրացան

Այսպէս ահա այս հոգեվարք անիրաւ,
Իր քանդուած երբ տան մօտեր բերուեցաւ,
Կարծես պաղ ջուր յանկարծ գլխին թափուեցաւ
Երբ ամեն բան փոշիացեալ հոն տեսաւ ։
Տուն, կանանոց հիմնայատակ էր աւեր,
Մուխէն ծուխէն ամեն բան սև կ'երևէր.
Գործք, տոացուածք, կին, աղախին ու Օսման,
Մեծ չէնքին հետ ոչնչացած յաւիտեան ։
Տաս վայրկեան կար Ապտ-իւլ-գաաըրն որ չնչեր
Ալ գիտցած էր հայի հարուածն թէ ինչ էր.
Դեռ չը սատկած, իր ձեռներն անուէր,
Բարձրացուցած առ մարգարէն կ'աղօթէր.
«Քո սուրբ չէյխերու ամեն քարոզներ,
Նաև սահմանուած չարան օրէնքներ
Ես գործադրեցի իբրև Մուսուլման,
Ալ զիս պատժելու ի՞նչ պատճառներ կան ։
Քո սուրբ կրօնի կեավուր թշնամիք,
Հաւատքիդ լոյսէն անբաժին մարդիկ,
Բիւրաւորներով ես սպանեցի.
Անոնց զաւակներն որբուկ թողուցի ։
«Կեանքի պակաս շատ բան ձգած եմ,
Հայերու հետքը ջնջել կրցած չեմ,
Բայց ձեռնարկիս մէջ դեռ կիսկատար եմ,
Ո՛հ, ապրեցուր զիս, տես ինչե՛ր ընեմ ։
ցԳիշեր ու ցերեկ Գուրան կարդացի,
Ալ հոգ չէ մեռնիմ, պարտքս կատարեցի.
Քեզի կը թողում, մարգարէ բարի,
Ընել ինչոր ինծ լաւ կը համարուի ։
«Բայց ճէնէթին մէջ քեզի մօտ ըլլամ,
Ու խիստ բարձունքը պարտէզ ունենամ.
Քո ինծ պարգևած հարսներն դրախտական
Պզտիկ, խարտիկ ու սիրուն ըլլան ։
(Շարունակելի)

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքիս մէջ անցեալ Կիրակի, երեկոյ սեբաստիացի Պ. Ռ. Զօրապետեանի նշանախօսութիւնը տեղի ունեցաւ նոյնպէս սեբաստացի Օր. Մարիամ Տիրատուրեանի հետ ձեռամբ Տ. Խադ Վարդապետ Մարգարեանի ։

***

ԾԱԽՈՒ ԱՐՄՕՆԻՔ

Յակոբ Յարութիւնեան ծախու ընտիր արմօնիք մ'ունի, զոր կը փափաքի վաճառել չափաւոր գնով մը։ Գնել ուզողներն դիմեն կամ գրեն առ Յ. Յարութիւնեան, 285 Տին փողոց, Փրովիտէնս, Ր. Ա.

ՊՈՒՂՊՈՒՐ--ՊՈՒՂՊՈՒՐ--ՊՈՒՂՊՈՒՐ

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԹԱՇՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

B. TASHJIAN & Co.,

53 MAIN ST., BANGS COURT,
WORCESTER, MASS.

Կը ծանուցանեն արգոյ Հասարակութեան թէ իրենց փայտի գործը յաջողցնելէ վերջ՝ հաստատածենայժմ պուղուրի և ծեծածի գործարան մը վերոյիշեալ անուան տակ։ Այս գործարանի մէջ պատրաստուած ապրանքներն ոչ միայն դիւրամատչելի գներով կը վաճառուին, այլ և մաքրութեան ու տեսակի կողմէ անհամեմատ ընտիր են ուրիշներէ։

Խանութպաններու համար խոշոր կամ մանր պուլղուրի փաունար կարժէ 3 սէնթ, իսկ տուներու համար 3½ սէնթ։ Տուներու և ճաշարաններու համար դիւրութիւն տալու համար որոշուած է մինչև 25 փաունտ քանակութեամբ ապրանք վաճառել։

Ուրիշ քաղաքներէ յանձնարարութիւնք փութով և ճշդիւ կը կատարուին։

Փորձեցէք անգամ մը և գոհ պիտի մնաք։

AMIN MERHIGE & Co.

29 BROADWAY, NEW YORK, Room 212

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ (Հօլսէյլ) ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ

Արեւելեան և Տաճկական Ապրանաց

Այս վաճառատունն իր տեսակին մէջ ամենամեծն է ի Նիւ Եորք։ Հոն կը վաճառուին ամեն տեսակ ասեղնագործներ, սեղանի, մէնթըլի, փիանօյի են. մետաքսեայ և ոսկեթել ծածկոցներ, Դամասկոսի վարագոյրներ, Բերիոյի աղապանի, քէֆիա, են. են.։

Հայ վաճառականք կը հրաւիրուին փորձել միանգամ։ Ուրիշ քաղաքներէ եկող յանձնարարութիւնք փութով և խնամօք կը կատարուին։ Գըներն չափաւոր և ապրանքներն լաւագոյն ըլլալով՝ ուրիշ ո՛և է տուն չէ կարող մրցիլ այս տան հետ։

Կուզուի վարժ հայ գրաշար մը ՏԻԳՐԻՍի տպարանին մէջ գործելու համար։ Գործը հաստատուն է, վարձքը՝ գոհացուցիչ։ Դիմել մեզ։

ՅԱԿՈԲ ԲԱՐԱԿԵԱՆ

Ամերիկեան և Արևելեան ընդհանուր Նպարավաճառ—Կրօսըրիս,

Թիւ 45 Էքսչէնճ փողոց, Ուսթըր։

Կը ծանուցանէ թէ գներու չափաւորութեան և նպարեղէններու ընտիր տեսակի մասին կը գերազանցէ ուրիշ նպարավաճառներէ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

$1.00

Շաբաթական միայն մէկ տոլար վճարելով կրնաս գնել մի տունի տեղ ի Մուրէյ Հիլ Փարք, որ Մեծագոյն Նիւ Եորքի աշխարհագրական կեդրոնն է Ֆլըշինկի կից։ Սա տեղը ծովի մակերևոյթէն 120 ոտք բարձրութիւն ունի, ուր 34րդ փողոցի Ֆէրրիէն հինգ սէնթով կերթցուի 19 րոպէէն։

Այս հողերը տեսնել փափաքողներուն երթևեկութեան համար ձրի տոմս կը տրուի։ Երթալ ուզողներն ամեն Հինգշաբթի և Կիրակի օրեր, կէսօրէ վերջ ժամը մէկ ու կէսին, ներկայ գտնուելու են Լոնկ Այլընտի Ֆէրրիին առջև, Իսթ 34րդ փողոց, ուր պիտի կրնան տոմս առնել Տ. Ս. Եարտըմեանէ, որոյ հասցէն է 298 Ուէսթ 12րդ փողոց։

* * * * * *

Բնակութեան համար վայր մընէ Փարք, որուն գեբնականաբարպիտ եթէ մի անգամ այս վայր։ Կան սարակաց ու անբոցներ, եկեղեցի-

* * * * * *

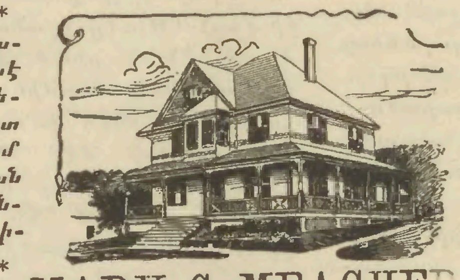

* * * * * *

մար խիստ յարՄուրէյ Հիլ ղեցիկ տեսարանը հրապուրէ զձեզ հաճիք այցելել հիմայ հոն հահատական դըպներ եւայլն եւայլն։

* * * * * *

MARK C. MEAGHER

St. Paul Building, No. 220 Broadway, New York City.

IS. B. KRONBERGER, M. D. PH. G.

OFFICE 141 GREEN STREET, WORCESTER, MASS.

(Կը խօսուի գաղղիերէն, իտալերէն, յունարէն, տաճկերէն, ռուսերէն, սպանիերէն, փոլոնիերէն, րումաններէն և փորթուկիզերէն լեզուներով)

Մասնագէտ սրանց յատուկ ամեն տեսակի և սարիճանի հիւանդութեանց, որք յառաջ կուգան նախնական անհոգութենէ. յօդացաւի, մորթի հիւանդութեանց, անմարսողութեան, թոքախտի, սնդուքեան, ախորժակի կորուստի են. են.։ Հիւանդութիւններ կը դարմանուին թղթակցութեամբ։ Թըղթակցութիւններն կրնան կատարուիլ հայերէն լեզուով։ Միացեալ Նահանգաց ամեն կողմերէն հարիւրէ աւելի հայերէ վկայութիւններ ունիմ։ Ամերիկացի բժիշկներ առնցմէ ձեռք քաշելէ վերջ, ես դարմանած եմ զիրենք։

Իմ հիւանդներս ինձմէ ձրիաբար դեղ կստանան, զոր ուղղակի Եւրոպայէ բերել կուտամ։— Գրէ ինձ հիւանդութիւնդ որ պատասխանեմ թէ որչափ շուտ կրնաս դարմանուիլ։

Յարգանօք ՏՔԹ. Ի. Պ. ՔՐՕՆՊԷՐԿԸՐ

ԾԱԽՈՒ ԽԱՆՈՒԹ

Ա. Պետոյեան կը ծանուցանէ թէ իր Մօլտընի մէջ ունեցած գործը պիտի վաճառէ հայրենիք վերադառնալ որոշած ըլլալուն համար։ Իր վաճառելիք ապրանքներն են նպարեղէններ, շաքարեղէններ, ծխախոտ, փուռ մը, ճաշարան մը, ձի մը և երկու կառք։ Բաւական ամերիկացի յաճախորդներ ունի այս գործը։

Դիմել 38 Սէնթըր ըսթիրթ,
Մօլտըն, Մասս.

ՊՕՍԵՐՈՒ ՔՄ ՀԱՃՈՅՔԷՆ ԱԶԱՏ

Եղբայրնիս հայրենիք երթալուն համար մեր երկու կօշկակարի խանութներէն (րիփէյրինկ) մին վաճառել կուզենք դիւրամատչելի գնով, արհեստին անտեղեակներուն սորվեցնելու պայմանաւ։ Մանրամասնութեանց համար դիմել.

ԲԱՐԵՋԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

706 Shawmut Ave., Boston, Mass-

ԹԱՇՃԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ՄՍԱՎԱՃԱՌ

573-579 ՔԷՅՄՊՐԻՃ ԸՍԹՐԻԹ

ՔԷՅՄՊՐԻՃ, ՄԱՍՍ.

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր պատրաստած հացը թէ՛ գնի և թէ՛ տեսակի մասին չէ կարելի գերազանցել։ Ո՛չ կը փշրի և ոչ ալ թթու է։ 1 փնտ. հացը 3 սէնթ միայն կարժէ։ Միսը միշտ թարմ է ու գները գոհացուցիչ. կը վաճառէ նաև ածուխ, քարիւղ և ճվառելիք փայտ։ Ունի առանձին ճաշարան մը կցած յիշեալ ճիւղերուն, ուր կը պատրաստուին ընտիր կերակուրներ. առատ և աժան։ Մասնաւոր կառք ունի տուն փոխադրելու համար, խիստ աժան գնով։

Փորձեցէք անգամ մը։

ՊԵՏՐՈՍ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՓԱՍՔԱԼ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Թիւ 154 Իսթ 27րդ փողոց, Նիւ Եորք

Նոր Կարգադրութիւն, Նոր Վարչութիւն եւ Նոր Ճաշարան

Պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ ամսոյս 7էն սկսեալ գնած ու բոլորովին կերպարանափոխած են այս ճաշարանն՝ ներքին վարչութեան տեսակէտէ։ Խոհարարութիւնն, մաքրութիւնն, գործածուած թարմ միս և նպարեղէններու տեսակն վստահ են թէ պիտի գոհացնէ ընդհանուր ժողովրդեն. բայց վստահ ըլլալու համար թէ ամեն ինչ առաջնակարգ և գոհացուցիչ է այս ճաշարանի մէջ, կը հրաւիրուին ազգայինք փորձել գէթ մի անգամ։

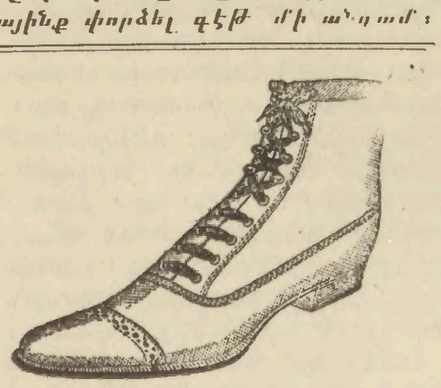

Ա. ԹՕՓՈՒՋԵԱՆ,

ԿՕՇԿԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐ,

Թիւ 239 Իսթ 26րդ փողոց, Նիւ Եորք

Այս խանութին մէջ կը վաճառուին ամէն տեսակ կօշիկներ խիստ աժան գներով։ Մեր հայրենակիցներէ փորձ մը միայն կը խնդրենք։ Նոր ապսպրուած կօշիկներ կը կարենք ձեւաւոր եւ վայելուչ կերպով։ Կը նորոգենք հին կօշիկներ չափաւոր գներով։ Ուրիշի մը երթալէ յառաջ ինձ եկէք անգամ մը. եւ վստահ եղիք որ շատ գոհ պիտի մնաք։ 239 Իսթ 26րդ փողոց

Արանց կօշիկներ	$1.25է	մինչև	$5,00
Կանանց	$1.25է	«	$2.50
Տղայոց և աղջըանց կօշիկներ	$0.50է	«	$1.50

Հ Ի Ր Զ Օ Լ Ա
ՄԱԶԻ ԴԵՂ

Կը զօրացնէ, կը մաքրէ, կը փայլեցունէ մազերը ու թափելը կը դադրեցնէ։ Կը բուժէ նաև մորթի հիւանդութիւնն ու կը մաքրէ թեփերը։

Միանգամ փորձել բաւական է սա դեղին արժէքը գիտնալու համար, որ արևելեան խոտերէ պատրաստուած է յոյժ հաճելի մի հոտով։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն քով։

Գին 50 Սէնթ միայն.

Կարելի է ստանալ նաև ՏԻԳՐԻՍի ընկերութենէն։

Կը վաճառուի նաև Տ. Յ. Բարակեանի քով, Թիւ 45 Էքսչէնճ ըսթրիթ, Ուսթըր, Մասս։

Հաստատեալ 1854

ՅԱԿՈԲ Խ. ԽԵՐՊԷԿԵԱՆ.
(Ներկայացուցիչ)
ՈՒԻԼԻԸՄ Պ. ՔԷՕՀԼԸՐ ԵՒ ԵՂԲԱՐՑ,
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ

Գինիի, Օղիի, ոգելից Ըմպելեաց
Թիւ 202, 204 ԻՍԹ 29րդ Փողոց.
ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Ն. Ե.

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր վաճառած ըմպելիքներն ոչ՛ միայն փորձեալ և անխարդախ են, այլ և դիւրամատչելի են ամէն դասակարգի անձանց.

Այս վաճառատան մէջ կը ծախուին Եւրոպական, տեղական, Քալիֆօրնիայի և տաճկական ամէն տեսակ ուիսքի, օղի, գինի, շամբանիա, մաստիքայ, գարեջուր, պրանտի, ափսինթ և այլն, իրենց ամեն տեսակներովը։

Փափաքողաց գներու ցուցակը ղրկուի առանց ո՛և է ծախքի։

Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով։ Քաղաքին մէջ ապրանքներն ձրի կը ղրկուին, իսկ քաղաքէ դուրս ղրկուածներուն ծախքը գնողներուն վրայ է։

Ըմպելըններ կը վաճառուին թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր քանակութեամբ, իրենց յատուկ գներով։ (Հօլսէյլ անտ րիթէյլ)

Մեր յաճախորդք երբ չի հաւնին իրենց գնած ըմպելիքներուն, յանձն կառնենք զայնս փոխել, եթէ պակսած ու վնասուած չըլլան։

Ըմպելիքներ կը վաճառուին շիշով, կալընով, տակառով և յատուկ սնտուկներով որք կը պարունակեն 12 կամ 24 շիշեր։

Դիմել յիշեալ հասցէին կամ
Յ. Խ. ԽԵՐՊԷԿԵԱՆ,
535 ՈՒԷՍԹ 57րդ Փողոց, Ն. Ե.

Յ. ԹԱԳԱԳՃԵԱՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Թիւ 242 Իսթ, 41րդ Փողոց

Պատիւ ունին ծանուցանել թէ, այս նոր ճաշարանն բացած են սա վստահութեամբ միայն թէ մաքրութիւն և ընտիր խոհարարութիւն միշտ կը գնահատուի հասարակութեան կողմէ։

Միանգամ փորձելն բաւական է մշտնջենական յաճախորդ ըլլալու։